പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 4 (ബ്രഹ്മഖണ്ഡഃ)/ അധ്യായഃ 11

ശൗനക ഉവാച-

ഇദാനീം ശ്രോതുമിച്ഛാമി കഥയസ്വ യഥാർഥതഃ .

ഹരിസ്വരൂപിണാ സാക്ഷാദ്വേദവ്യാസേന ശാസിത 1.

നിരഹംകാര ഹേ സൂത ലോകാനുഗ്രഹകാരക .

കേന സ്യാത്സുഭഗാ നാരീ പാപിനീ ച സുദുർഭഗാ 2.

പതിപ്രിയാംഗ കേന സ്യാദ്രൂപിതാ ചക്ഷുഷോഃ സുധാ .

കേന വാ ജായതേ ലക്ഷ്മീസ്തന്മേ ബ്രൂഹി തപോധന 3.

സൂത ഉവാച-

യദി പുണ്യമിദം വിപ്ര വൃത്തം പരമദുർലഭമ് .

ശൃണുഷ്വ ഭോഃ സമാസേന കഥയാമി വിധാനതഃ 4.

ആസീദ്ഭദ്രശ്രവാ രാജാ യുഗേ ദ്വാപരസംജ്ഞകേ .

സൗരാഷ്ട്രദേശവാസീ ച വേദവേദാംഗപാരഗഃ 5.

ഭാര്യാ തസ്യ ച സംജാതാ നാമ്നാ സുരതിചംദ്രികാ .

തസ്യാം ബഭൂവുഃ ശ്രീരാജ്ഞഃ സപ്തപുത്രാ മനോരമാഃ 6.

തതോഽഭിജാതാ ദുഹിതാ സുംദരീ സത്യവാദിനീ .

ശ്യാമബാലാ ച വിപ്രേംദ്ര നാമ്നാ പ്രീതികരീ പിതുഃ 7.

അഥൈകദാ ശ്യാമബാലാ സുവർണസികതാസു ച .
ഗൂഢൈർമനോഹരൈ രത്നൈഃ സഖിഭിഃ ക്രീഡിതും മുദാ 8.
ജഗാമ നീപവൃക്ഷസ്യ തലം പരമദുർലഭമ് .
ഏതസ്മിന്നംതരേ വിപ്ര ലക്ഷ്മീഃ സംസാരതാരിണീ 9.
ലോകാനാം നീതിദാ സാഥ സമായാതാ സ്വയം പുരഃ .
ധൃത്വാ ച ബ്രാഹ്മണീരൂപം പലിതാംഗീ ച ഭൂസുര 10.
അഖിലാനാം ച ലോകാനാം ശാസ്തൂ രാജ്ഞഃ ക്ഷയം വിനാ .
കേഷാം ക്ഷുദ്രതരാണാം ഹി ഗൃഹേ ഗച്ഛാമി സാംപ്രതമ് 11.
ഇതി സംചിംത്യ മനസാ ഗതാ രാജനികേതനമ് .
സുവർണഭിത്തിഭിര്യുക്തം പതാകാഭിരലംകൃതമ് 12.
സിംഹദ്വാരമതിക്രമ്യ പ്രാഹ ദൗവാരികീം തതഃ .
ദ്വാരം ജഹി ഹി ഭോ ദ്വാരി നിയുക്തേ ശുഭലക്ഷണേ 13.
യാമി വേഗേന പശ്യാമി രാജ്ഞീം സുരതിചംദ്രികാമ് .
തച്ഛ്രുത്വാ വചനം തസ്യാ രത്നദംഡകരാ ച സാ .
കോകിലാവാക്യവന്മുക്തം പരമം ഹർഷമായയൗ 14.
ദ്വാരനിയുക്തോവാച-
കിം നാമ വഹസേ വൃദ്ധേ കഃ പതിസ്താവകഃ പുനഃ .
ആഗതാസി കഥം കിം തേ കാര്യം രാജ്ഞ്യാശ്ച ദർശനേ .
കസ്മാത്കിം ബ്രൂഹി വിപ്രേ ത്വം ശ്രോതും കൗതുഹലം ഹി മേ 15.
വൃദ്ധോവാച-
ശൃണു പോഷ്യേ മഹാരാജ പത്ന്യാ ദംഡകരേ യദാ .
ശ്രോതും കൗതൂഹലം തേഽസ്തി മദാഗമനകാരണമ് 16.
പ്രസിദ്ധാ കമലാ നാമ്നാ ചാഹം പ്രാണേശ്വരോ മമ .
ഭുവനേശ ഇതി ഖ്യാതോ നാമ്നാ ദ്വാരവതീപുരീ 17.
തസ്യാം വൈ വർത്തതേ പോഷ്യേ മമ പ്രാണേശ്വരസ്തതഃ .
ആഗതാഹം രത്നവേത്രകരേ ശൃണു സകൗതുകമ് 18.

മമാഗമനകാര്യം ഹി വച്മീദാനീം തവാഗ്രതഃ .

പുരാസീദ്വൈശ്യകുലജാ രാജ്ഞീ തവ ച ദുഃഖിനീ 19.

ഏകസ്മിന്ദിവസേ പോഷ്യേ പതിനാ കലഹഃ കൃതഃ .

തയാ നാര്യാ ച ദുഃഖിന്യാ തതോ വൈ ഭർതൃപീഡിതാ 20.

ബഹിർഭൂയ ദ്രുതം ഗേഹാദ്രുദംതീ ച പുനഃ പുനഃ .

തസ്യാശ്ച രോദനം ശ്രുത്വാ ചാഗതാഹം സമീപതഃ 21.

അപൃച്ഛം സർവവൃത്താംതം കഥിതോ വൈ യഥാർഥതഃ .

തയാ തതോ വ്രതവരമുപദേശം ദദാമ്യഹമ് 22.

മമോപദേശതഃ സാ വൈ ചക്രേ വ്രതവരം മുദാ .

തസ്യ പ്രസാദാദ്ഭോ ദ്വാഃസ്ഥേ സംജാതാ സുഖിതാ ച സാ 23.

കദാചിദ്വൈശ്യകുലജാ പത്യാ മൃത്യോർവശം ഗതാ .

സമാനേതും തതസ്തൗ തു വിഹിതാഖിലഘാതകൗ 24.

കിംകരാൻപ്രേഷയാമാസ ചംഡാദ്യാന്ധർമരാട്പ്രഭുഃ .

യമാജ്ഞയാ സമായാതാ യമദൂതാ ഭയംകരാഃ 25.

ബദ്ധ്വാ തൗ ചർമപാശേന ലോഹമുദ്ഗരപാണയഃ .

ഉദ്യമം ചക്രിരേ ഗംതും യമസ്യ ശരണം പ്രതി 26.

അത്രാംതരേ ച ലക്ഷ്മ്യാസ്തേ ദൂതാ വിഷ്ണുപരായണാഃ .

സമാനേതും സമായാതാഃ ശംഖചക്രഗദാധരാഃ 27.

ദൃഷ്ട്വാ തഥാവിധാംസ്താംശ്ച യമദൂതാഃ പലായിതാഃ .

ലക്ഷ്മീദൂതാ മഹാത്മാനഃ സ്വപ്രകാശാദയസ്തഥാ 28.

പാശം ഛിത്ത്വാ സമാരോപ്യ രാജഹംസയുതേ രഥേ .

ജഗ്മുർലക്ഷ്മീപുരം സർവേ സഹസാകാശവർത്മനാ 29.

യാവദ്വാരം വ്രതവരം കൃത്വാ വൈശ്യാ ച സാ തദാ .

താവത്കല്പസഹസ്രാണി തസ്ഥതുഃ കമലാപുരേ 30.

പുണ്യശേഷസ്യ ഭോഗാർഥം ജാതൗ രാജാന്വയേഽധുനാ .

വ്രതം ച വിസ്മൃതൗ ദ്വാഃസ്ഥേ രാജസംപത്തിഗർവിതൗ .

തസ്മാച്ച തവ തസ്യാപി ചോപദേശാർഥമാഗതാ 31.

ദ്വാഃസ്ഥോവാച-

കേനൈവ തു വിധാനേന വൃദ്ധേ വ്രതവരം കൃതമ് .

കസ്മിന്മാസേ വ്രതം ശ്രേഷ്ഠം ദേവതാ കാ ച പൂജ്യതേ 32.

ഏതന്മേ പൃച്ഛതോ മാതര്യഥാവദ്വക്തുമർഹസി .

കമലോവാച-

കാർത്തികേ ച വ്യതിക്രാംതേ മാർഗശീർഷേ സമാഗതേ .

തസ്മിന്മാസേ ച ഭോ പോഷ്യേ വാസരേ ഗുരുസംജ്ഞകേ 33.

തതഃ പൂർവാഹ്ണസമയേ സകലൈർവ്രതിഭിർവൃതാ .

നാരായണേന സഹിതാം ലക്ഷ്മീം സംപൂജയേത്തതഃ 34.

മിഷ്ടൈഃ പായസയുക്തൈശ്ച ഭുക്തൈശ്ച ഖംഡമിശ്രിതൈഃ .

ലക്ഷ്മീം സംതോഷയേത്പ്രേഷ്യേ തതഃ സംപ്രാർഥയേദിദമ് 35.

ത്രൈലോക്യപൂജിതേ ദേവി കമലേ വിഷ്ണുവല്ലഭേ .

യഥാ ത്വമചലാ കൃഷ്ണേ തഥാ ഭവ മയി സ്ഥിതാ 36.

ഈശ്വരീ കമലേ ദേവി ശരണം ച ഭവാനഘേ .

നാനോപഹാരദ്രവ്യൈശ്ച ലക്ഷ്മീമാജ്ഞാപ്യ തോഷയേത് 37.

ശാസ്ത്രൈശ്ച പൂജയേദ്ദേവീം മഹോത്സവസമന്വിതാമ് .

തതോ നൈവേദ്യശേഷാംശ്ച ദത്വാ ബ്രാഹ്മണസത്തമമ് 38.

ആത്മാനം സ്വപതിം പുത്രാൻപോഷ്യേന്യാനപി സേവകാൻ .

ദ്വിതീയേ തു ഗുരോർവാരേ വിശേഷം ശൃണു സുംദരി 39.

ചിത്രധൂലീപ്രശസ്തൈശ്ച ഭ്രാഷ്ട്രൈർഗോധൂമനിർമിതൈഃ .

തോഷയേത്കമലാദേവ്യാഃ കുർയ്യാദ്വൈ ഭക്തിഭാവതഃ 40.

തൃതീയേ ഖംഡസംയുക്തം ദധ്യോദനനിവേദനമ് .

ശാമാക ശാലി കാസാരൈശ്ചതുർഥേ പൂജയേന്മുദാ 41.

ലക്ഷ്മീദേവീം പ്രയത്നേന രത്നദംഡകരേ തതഃ .

ലക്ഷ്മീദേവീ പ്രീതയേ തു ബ്രാഹ്മണാൻപൂജയേദ്ധനൈഃ 42.

വസ്ത്രാലംകാരഭോജ്യൈശ്ച ഫലൈർനാനാവിധൈസ്തഥാ .

പോഷ്യോവാച-

അത്രൈവ തിഷ്ഠ ഭോ വൃദ്ധേ രാജ്ഞീം സുരതിചംദ്രികാമ് 43.

വിജ്ഞാപ്യ ത്വാം നയിഷ്യാമി മാ ക്രോധം കുരു സത്തമേ .

ഇത്യുക്ത്വാ സാ തു ചാർവംഗീ ഗതാ രാജ്ഞീസമീപതഃ 44.

ശിരസ്യംജലിമാധായ പോഷ്യാ ബ്രഹ്മൻസമൂലതഃ .

ആരഭ്യ സാംഗപര്യംതം യദൂചേ കമലാലയാ 45.

തത്സർവം കഥയാമാസ രാജ്ഞീം സുരതിചംദ്രികാമ് .

ദ്വാരപാലീവചഃ ശ്രുത്വാ രാജ്ഞീ സുരതിചംദ്രികാ 46.

ജഗാമ ബ്രാഹ്മണീപാർശ്വം സഗർവാ പ്രാഹ സുംദര .

രാജ്ഞ്യുവാച-

വൃദ്ധേ ബ്രാഹ്മണി കിം വൃത്തം ചോപദേശാർഥമാഗതാ 47.

കഥയസ്വ ചിരം മഹ്യം ഭയം ത്യക്ത്വാ യഥാസുഖമ് .

ബ്രാഹ്മണ്യുവാച-

തവാനീതിമഹം ദൃഷ്ട്വാ ഗംതുമിച്ഛാമി ചംചലാ 48.

കഥയിഷ്യാമി കിം ദുഷ്ടേ വ്രതം പരമദുർലഭമ് .

ഇംദിരാവാസരേ ചാദ്യ ചാംഡാലേന കരോഷി യത് 49.

തദ്ദൃഷ്ടം മയി കാ ദുഷ്ടേ തദ്ഗേഹേ ഗർവിതേഽധുനാ .

തച്ഛ്രുത്വാ ബ്രാഹ്മണീവാക്യം ക്രോധസംരക്തലോചനാ 50.

ജരംതീം ബ്രാഹ്മണീം ചൈവ പ്രഹാരം ച ചകാര സാ .

തതഃ സാ കമലാ വൃദ്ധാ ക്രംദമാനാ പലായിതാ 51.

ക്രീഡമാനാ തതഃ ശ്യാമാ ബ്രാഹ്മണീക്രന്ദനധ്വനിമ് .

ആഗതാസ്യാഃ സമീപം തു ശ്രുത്വാ ബാലാ തപോധനാ 52.

ശ്യാമാബാലോവാച-

വൃദ്ധേ വൃഥേദൃശീ കേന ദത്താ തുഭ്യം വദസ്വ മേ .

തസ്യാ വചനമാകർണ്യ ശോകഗദ്ഗദയാ ഗിരാ 53.

കമലാ കഥിതം സർവം വൃത്താംതം ദ്വിജസത്തമ .

ശ്യാമാബാലാ തതഃ ശ്രുത്വാ വ്രതം പരമദുർല്ലഭമ് 54.

ശാസ്ത്രോക്തവിധിനാ ചക്രേ സശ്രദ്ധം ച സഭക്തിതഃ .

ത്രിവാരേ പരിപൂർണേ തു തുര്യവാരേ സമാഗതേ 55.

വിവാഹകർമസംസിദ്ധം ദ്വിജലക്ഷ്മീപ്രസാദതഃ .

ശ്രീസിദ്ധേശ്വരദേവസ്യ നൃപതേർഭൂപതേജസഃ 56.

മാലാധരോ നാമ സുതോ ഗൃഹീത്വാ താം ഗൃഹം ഗതഃ .

അഥ തസ്യാം ഗതായാം തു ബ്രഹ്മൻശൃണുഷ്വ കൗതുകമ് 57.

രാജ്ഞീഗൃഹേ ച സർവാണി സ്ഥിതാനി സുബഹൂനി ച .

ദ്രവ്യാണി കേന നീതാനി ന ജ്ഞാതാന്യപി ഭൂസുര 58.

നിർവിത്താ ബുദ്ധിഹീനാ സാ ചാന്നവസ്ത്രവിവർജിതാ .

ഉപവിഷ്ടാ ച കേനാപി ഗംതും ച ദുഹിതുർഗൃഹമ് 59.

പ്രേഷയാമാസ ഭർത്താരം കിംചിത്പ്രാർഥനഹേതവേ .

തസ്യ മാലാധരസ്യാപി ഗ്രാമേ ച സരസീതടേ 60.

കാലേന കിയതാ വിപ്ര പ്രവിവേശ ച കഷ്ടതഃ .

തസ്മാജ്ജലം സമാനേതും തസ്യാ ദാസ്യഃ സമാഗതാഃ .

തം ദൃഷ്ട്വാ ദുഃഖിനാം ശ്രേഷ്ഠം പപ്രച്ഛുഃ സാനുകംപിതാഃ 61.

ദാസ്യ ഊചുഃ-

കസ്ത്വം കുതഃ സമായാതോ മാംസരക്തവിവർജ്ജിതഃ .

രൂക്ഷാംഗോ രൂക്ഷകേശശ്ച തത്സർവം കഥയസ്വ നഃ 62.

ദരിദ്ര ഉവാച-

ശ്യാമാബാലാപിതാ ചാഹം സൗരാഷ്ട്രനഗരാഗതഃ .

കഥയധ്വം ച ഭോ ദാസ്യഃ ശ്യാമാബാലാസമീപതഃ 63.

തച്ഛ്രുത്വാ വചനം തസ്യ കൗതൂഹലസമന്വിതാഃ .

പരസ്പരമുഖാഃ സർവാ ജഹസുഃ സ്വപുരം ഗതാഃ 64.

ശ്യാമാബാലാ ച കഥിതം സർവം വൃത്തം ച ഭോ ദ്വിജ .

ശ്രുത്വൈതദ്വചനം താസാം പ്രേഷയാമാസ സേവകാൻ 65.
പുഷ്പതൈലം ദിവ്യവസ്ത്രം ചംദനം പർണവീടികാമ് .
ഘോടകം ച തഥാ ദത്വാ പിതരം പ്രതി സുംദരീ 66.
ഗത്വാഥ സർവേ തേ ഭൃത്യാഃ കൃത്വാ സുവേഷമുത്തമമ് .
ശ്യാമാബാലാഗൃഹം നിന്യുർദേവരാജഗൃഹോപമമ് 67.
ശ്യാമാബാലാ തതശ്ചൈവ പിതരം ദുഖിനാം വരമ് .
ശ്യാല്യന്നം സഘൃതം ചൈവ ഭോജയാമാസ യത്നതഃ 68.
തുര്യേഷു സമതീതേഷു ദിവസേഷു തപോധന .
പ്രേഷയാമാസ തം ദത്വാ ഗുപ്തപാത്രസ്ഥിതം ധനമ് 69.
തതഃ പ്രവിശ്യ സ്വഗൃഹേ ധനം പാത്രാന്തരസ്ഥിതമ് .
ദദർശാംഗാരനിചയം രുരോദ ഭൃശദുഃഖിതഃ 70.
ദുഹിതുഃ സദനം യാതും നിഃസസാര ഗൃഹാഗതഃ .
തത്രൈവ സരസീകൂലേ പ്രവിവേശ ച ദുഃഖിനീ 71.
തത്രൈനാം ച സമാനീതാം യഥാ സ്യാഃ പ്രാണവല്ലഭാമ് .
തത്രൈവ പൂജയാമാസ മാതൃസ്നേഹാത്പതിവ്രതാ 72.
ഏതസ്മിൻസമയേ വിപ്ര ലക്ഷ്മീവാസരമുത്തമമ് .
ശ്യാമാബാലാ കാരയിതും മനശ്ചക്രേ ച മാതരമ് 73.
തസ്യാ മാതാ ദരിദ്രാണി ഭുക്ത്വാ വൈകാംതികേപി ച .
ശാവകാനാം തു ചോച്ഛിഷ്ടം ലക്ഷ്മീകോപസമന്വിതാ 74.
ഇംദിരായാസ്തൃതീയാനി വാസരാണി ഗതാന്യപി .
ചതുർഥവാസരേ താം തത്കാരയാമാസ സാ ദൃഢമ് 75.
ആഗതാ നഗരം സാ വൈ രാജ്ഞീ സുരതിചംദ്രികാ .
ദൃഷ്ട്വാ ഗൃഹം തഥാ ദിവ്യമിംദിരായാഃ പ്രസാദതഃ 76.
ശ്യാമാബാലാ ച വിപ്രേംദ്ര കദാചിത്സമയേ പുനഃ .
മാതുർഗൃഹം ഗതാ ചാഥ ഐശ്വര്യസ്യ ദിദൃക്ഷയാ 77.
ശ്യാമാബാലാം തതോ ദൂരാദ്ദൃഷ്ട്വാ സംകുപിതാ ച സാ .

ന പശ്യാമി മുഖം തസ്യാ ഇത്യുക്ത്വാലക്ഷിതാ സ്ഥിതാ 78.

ഗത്വാ ഗൃഹാംതരാലം ച ഗൃഹീത്വാ സൈംധവം ച സാ .

ആഗതാ സ്വഗൃഹം കിംചിത്തൂഷ്ണീം ലക്ഷ്മീസമാശ്രിതമ് 79.

രാജാ സ്വാമീ ച പപ്രച്ഛ താം സാധ്വീം പതിദേവതാമ് .

കിമാനീതം ത്വയാ കാംതേ കഥയസ്വ മമാഗ്രതഃ 80.

കാംതോവാച-

രാജ്യസാരം സമാനീതം ദർശയിഷ്യാമി ഭോജനേ .

ഇത്യുക്ത്വാ സാ തദാ പാകം കൃത്വാ ച ലവണം വിനാ 81.

അന്നാദികം തതോ ദത്വാ മാലാധരായ ഭൂഭുജേ .

തതോ മാലാധരോ രാജാ വ്യംജനം ലവണവർജിതമ് 82.

ഭുക്ത്വാ വൈഗുണ്യതാം പ്രാപ്തോ രാജ്യസാരം ദദൗ ച സാ .

തദാ ഹൃഷ്ടമനാ രാജാ ഭോജനം കൃതവാന്ദ്വിജ 83.

പ്രശശംസ ച താം നാരീം ധന്യാധന്യാ ഇതി ബ്രുവൻ .

ഏതദ്വ്രതം ച യാ നാരീ ന കരോതി മഹാദരാത് 84.

ജന്മജന്മനി സാ നാരീ ദരിദ്രാ ദുർഭഗാ ഭവേത് .

ഇദം യാ ശൃണുയാദ്ഭക്ത്യാ പഠേദ്യോ വാ സമാഹിതഃ 85.

സർവപാപൈർവിനിർമുക്തോ ലക്ഷ്മീലോകം ലഭേച്ച സഃ .

ഇമാം വ്രതകഥാം യാ തു ന ശ്രുത്വാ ക്രിയതേ വ്രതമ് .

തസ്യാ വ്രതഫലം ചൈവ നശ്യത്യേവ ന സംശയഃ 86.

ഇതി ശ്രീപാദ്മേ മഹാപുരാണേ ബ്രഹ്മഖംഡേ സൂതശൗനകസംവാദേ ഏകാദശോഽധ്യായഃ 11.
